

DABIS ATTILA, A SZÉKELY NEMZETI TANÁCS KÜLÜGYI MEGBÍZOTTJA A TAKARÉKLÁNGON ÉGŐ EURÓPAI POLGÁRI KEZDEMÉNYEZÉS ESÉLYEIRŐL

Székelyföldért megmozgatnák Európát

A Székely Nemzeti Tanács európai polgári kezdeményezése a nemzeti régiók kiemelt támogatásáról tavaly május 7-én indult, kifutási ideje egy év. A szükséges egymillió aláírásból eddig kevesebb, mint 50 ezer gyűlt össze. Dabis Attila politológussal, az SZNT Romániából kiltott külügyi megbízottjával a kezdeményezésről és annak európai támogatottságáról beszélgettünk.

→MAKKAY JÓZSEF

A román hatóságok 2018. március 9-én tiltották meg az Ártánd–Bors határátkelőnél, hogy belépjen Romániába. A tiltás 2021. március 8-ig szól. Van-e remény arra, hogy a bíróság ezt megváltoztassa?

Miután tavaly a bukaresti táblabíróságon a pert első fokon elvesztettem, a fellebbezést december 13-án iktatta a legfelsőbb bíróság. Ügyemben a mérvadó jogszabály a 2005/102-es sürgősségi kormányrendelet, amely az uniós állampolgároknak az Európai Unió területén való szabad mozgásáról szóló uniós rendeletet ültetett át a román jogba. Az említett kormányrendelet a kiltási ügyemre vonatkozó peres eljárás megkezdésének időpontjában még lehetőséget nyújtott a jogorvoslatra. Ezt a jogszabályt jóval kiltásom után módosították a 2019/327-es törvénnyel tavaly decemberben, tehát rám a korábbi eljárási szabályokat kellett volna alkalmazniuk, amit szándékosan elmulasztottak. Fellebbezésünkkel azt szeretnénk elérni, hogy a legfelsőbb bíróság az ügyemet küldje ki Luxemburgba, és egy előzetes döntéshozatali eljárás keretében az uniós bírósága mondja meg, hogyan kellett volna alkalmazni a jogot.

A bírósági döntés szerint ön nemzetbiztonsági kockázatot jelent Románia számára. Ez Székelyföld autonómiájának szól?

FOTÓ: SZÉKELY NEMZETI TANÁCS

Katalán-székely összefogás. Ahhoz, hogy az aláírásgyűjtés működjék, mindenhol rendszeresen jelen kell lenni

A bírósági döntés indoklása szerint valóban az autonómia-mozgalomban betöltött szerepem miatt tiltottak ki Romániából. Az indoklás olyan minősített dokumentumokra hivatkozik, amelyekbe nem nyerhettem betekintést. De erre már nincs is szükségem, hiszen elmondták a lényegét. A táblabíróság szerint a székely autonómia Románia alkotmányos berendezkedésének a megváltoztatására irányuló törekvés, ezért problematikus, hogy én külföldi állampolgárként akartam ebben részt venni. A bírók szerint, ha román állampolgár lennék, nem volna semmi gond. Ekkora blódséget

ritkán olvashat az ember bírósági szövegben. A téma kutatójaként, társadalomtudósként – aki ebből írtam doktori disszertációt – következő álláspontom van: az autonómia nem ellentétes Románia alkotmányával. Sőt, alkotmánymódosításra sem lenne szükség ahhoz, hogy az autonómia végrehajthatóvá váljék. Tévhitek az autonómiáról címmel 2021-ben fogok erről könyvet megjelentetni.

A Székely Nemzeti Tanács külügyi megbízottjaként Budapestről próbál segíteni az SZNT által kezdeményezett polgári kezdeményezés aláírásgyűjtési

→Az SZNT európai polgári kezdeményezése

A polgári kezdeményezés azért született, hogy az Európai Unió kohéziós politikája kezelje kiemelt fi gyelemmel azokat a régiókat, amelyeket nemzeti, etnikai, kulturális, vallási, nyelvi sajátosságok különböztetnek meg az őket körülvevő régióktól. A fentiekben jelzett régiók, köztük a közigazgatási hatáskörökkel nem rendelkező földrajzi körzetek lemaradását úgy kell megelőzni, a gazdasági, társadalmi és területi kohézió feltételeit fenntartani, hogy közben sajátosságaik ne változzanak meg. Ehhez biztosítani kell számukra a hozzáférés esélyegyenlőségét a strukturális alapokhoz, minden más EU-alaphoz, forráshoz, programhoz, meg kell teremteni a garanciákat sajátosságaik fenntartásához, a megfelelő gazdasági fejlődéshez, hogy az uniós átfogó, harmonikus fejlődése fenntartható legyen, és kulturális sokszínűsége is fennmaradjon. A kezdeményezés elérhető magyar nyelven is www.nemzetiregiok.eu honlapon.

FOTÓ: AGENCE BRETAGNE PRESSE

Dabis Attila (balra) a breton kulturális intézet vendégeként Franciaországban

kampányában. Milyen volt az indulás?

A Minority SafePack polgári kezdeményezés pozitív példája nyomán tisztában voltunk azzal, hogy az akció csak akkor lehet sikeres, ha magunk mögött tudjuk a teljes magyar társadalom támogatását. Számítalan fórumra bevittük a kérdést, és törekvéseinket mindenhol siker koronázta. Ilyen volt a diaszpórában élő magyarok ernyőszerzetének, a Nyugat-Európai Országos Magyar Szervezet Szövetségének (NYEOMS) egyöntetű támogatása. Tőlük ígéretet kaptunk, hogy aktívan részt vesznek az aláírásgyűjtésben. Tavaly novemberben zajlott hasonló eredménnyel a Nemzeti Összetartozás Bizottságának ülése a magyar Országgyűlésben. November 15-én a Magyar Állandó Értekezlet zárónyilatkozata tette egyértelművé, hogy az SZNT polgári kezdeményezésének sikerre vitele nemzetpolitikai prioritás. Ezek az események arról győzték meg, hogy egységes magyar kiállítás van az európai nemzeti régiók uniós támogatását felvállaló polgári kezdeményezés mögött.

Az uniós honlap kimutatása szerint a szükséges egymillió aláírásból eddig mindössze 46 490 gyűlt össze, ami 8 hónap alatt nagyon kevés. Miért halad ennyire nehezen a munka?

Nyilatkozatok szintjén a teljes magyar társadalom az ügy mögött áll. Viszont azok a szervezetek, amelyek ezt gyakorlatba tudnák ültetni, nem mozdultak olyan mértékben, mint a Minority SafePack esetében. Ez azért igen problematikus, mert ha így marad és nem leszünk sikeresek, akkor az nem a Székely Nemzeti Tanács kudarca lesz, hanem a teljes magyar társadalom és a magyar nemzetpolitikáé egyaránt. Az Európai Nemzetiségek Föderatív Uniója (FUEN) például az első olyan nemzetközi szervezet volt, amelyik elköteleződött az ügy mellett. Amikor tavaly március 7-én megnyertük a pert az uniós luxembourgi bíróságon – miután az Európai Bizottság 2013-ban elutasította a nemzeti régiókról szóló európai polgári kezdeményezés bejegyzését –, a FUEN másnap, március 8-án közleményt adott ki, amiben gratulált, és segítségéről biztosított. Megígérték, hogy

aktívan támogatnak a megfelelő számú aláírás összegyűjtésében. Azóta többször is egyeztetünk, az aláírásgyűjtésben szintén jártas Rákóczi Szövetséggel is, ennek ellenére a rengeteg munka kevés emberen oszlik el.

Nemzetközi téren mit tud az SZNT csapata felvállalni és elvégezni?

A Székely Nemzeti Tanácsnak az utóbbi években jó kapcsolatok sikerült kiépítenie Európában. Azonban a Minority SafePacknek a tapasztalatából kell kiindulnunk: ahhoz, hogy az aláírásgyűjtés Nyugat-Európában is működjék, mindenhol rendszeresen jelen kellene lennünk, ezt szűkös anyagi forrásaink miatt nem tudjuk biztosítani. Példa erre Spanyolország. Múlt szeptemberben jártunk ott, a baszk miniszterelnök személyesen biztosított arról, hogy kezdeményezésünk számukra is fontos, és mindenben támogatnak. Viszont ha nem tudunk ott lenni, és rendszeresen dolgozni az ügyön, akkor az országot jellemző spanyol belpolitikai kaosz a mi kezdeményezésünkre is rátelepszik. De kihívásként említhetném Nagy-Britanniát

→A 4–4,5 millió lakosságú régióban ma már mindössze kétszáz ezer ember beszél a bretont, amit egyértelműen a kihalás fenyeget.

is: amikor 2013-ban elkezdtük a pert, még kanyarban sem volt a Brexit. Ma már mindegy, hogy mennyire jók a kapcsolataink Skóciával vagy Wales-szel, ők hamarosan ki fognak lépni az unióból, így erre a bizonytalan helyzetre nem építhetünk kampányt.

Vannak-e olyan hídfőállások Európában, ahol esély van a megfelelő számú aláírás összegyűjtésére?

Sorolhatnám Horvátországot, a lettországi orosz közösséget, a belgiumi flamandokat, a spanyolországi baszkokat és katalánokat, valamint az Olaszországban élő dél-tiroli németeket. Ide tartoznak a bretonok is, akik nyelvük és nemzeti kultúrájuk megőrzése terén rosszabbul állnak, mint az erdélyi magyarok. Bő egy hete jártam náluk, és egy konferencia keretében tájékoztattam polgári kezdeményezésünkről. Sikerült megmagyaráznom nekik, hogy számukra miért fontos a kezdeményezés felkarolása. Van egy sajnálatos párhuzam Bretagne és Székelyföld között: mindkettő fővárosát többségi területekhez csatolták. Marosvásárhelyt a román hatalom egy román többségű megyébe he-

CÍMLAPFOTÓ: Gyerekek világitják meg Székelyföld határait egy térképen